

طراحی مدل اثربخشی کتاب‌های درسی دوره‌های علمی-کاربردی کشاورزی

مهرداد تیموری^۱، سید داود حاجی میررحیمی^۲، امید جمشیدی^۳، شهرام مقدس فریمانی^۴ و عباس نوروزی^۵

۱- رئیس اداره امور پژوهشی مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
(mteymouri2008@yahoo.com)

۲- دانشیار مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران

۳- محقق و مدرس مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران

۴- استادیار مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

۵- استادیار مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران

چکیده

محتوای کتاب درسی، رسالت تحقق هدف‌های آموزشی پیش‌بینی شده را برعهده دارد و تمام ارزشیابی‌ها بر اساس آن صورت می‌گیرد. هدف کلی این پژوهش، طراحی مدل اثربخشی کتاب‌های درسی دوره‌های علمی-کاربردی کشاورزی است. جامعه آماری آن شامل کلیه دانشجویان و اساتید استفاده‌کننده از کتاب‌های درسی رشته‌های تولیدات گیاهی و گیاهان دارویی در مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی است. در این پژوهش پیمایشی، از دو پرسشنامه محقق ساخته به‌عنوان ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. بر این اساس، کتاب‌هایی که به‌طور مشترک در بیش‌تر مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی در بین اساتید و دانشجویان توزیع و مورد استفاده قرار گرفته بودند، انتخاب و مورد ارزشیابی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که متغیرهای محتوای کتاب‌های درسی، ویژگی‌های فنی، ویژگی‌های ظاهری و تأثیر کتاب‌ها در یادگیری با ارزشیابی کتاب‌های درسی رابطه معناداری داشتند. همچنین در مدل اندازه‌گیری مشاهده شد که ضریب عاملی برای هر متغیر بالاتر از مقدار ۰/۵۰ درصد بود. برای بررسی برازش مدل در حداقل مربعات جزئی، از معیار کیفیت جهانی استفاده شد که برازش مدل کلی (GOF) برابر با ۰/۵۶۸ به‌دست آمد. بنابراین می‌توان پذیرفت که مدل کلی پژوهش برازش مناسبی دارد. توجه بیش‌تر به ملاک‌های هنری و فنی در انتخاب تصاویر، بهره‌گیری از شیوه‌های متنوع یادگیری در سازمان‌دهی محتوا و اجتناب از قالب و زبان کلیشه‌ای در کتاب‌های درسی از جمله پیشنهاد‌های این تحقیق است. واژه‌های کلیدی: ارزشیابی، کیفیت محتوا، کیفیت نگارش، کتاب درسی، تأثیرات آموزشی